

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Barte

sudija Genael Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 15. septembar 2023.

Jezik: Engleski

Stepen tajnosti: Javno

Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju

Vršilac dužnosti specijalizovanog tužioca
Vard Ferdinandus

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

Branilac Hašima Tačija
Gregori Kiho

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija
Džefri Roberts

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagenda

PRETRESNI PANEL II Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: panel), na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Tok postupka vezanog za periodično preispitivanje mere pritvora određene Redžepu Seljimiju (u daljem tekstu: g. Seljimi ili optuženi) detaljno je izložen u ranijim odlukama o istom pitanju. U nastavku se opisuju relevantne okolnosti koje su nastupile u postupku nakon 17. jula 2023. kada je doneta deseta odluka o preispitivanju mere pritvora određene g. Seljimiju (u daljem tekstu: deseta odluka o sudskom pritvoru).¹

2. Dana 25. avgusta 2023, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) podnelo je izjašnjenje o produžetku mere pritvora određene g. Seljimiju (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva).²

3. Odbrana g. Seljimija (u daljem tekstu: Seljimijeva odbrana) nije dostavila odgovor na izjašnjenje tužilaštva.

II. IZJAŠNJENJA

4. Tužilaštvo traži da se produži mera pritvora određena g. Seljimiju budući da, otkako je doneta prethodna odluka o sudskom pritvoru g. Seljimija, nije došlo do bitne promene u okolnostima koja bi se odrazila na nužnost i opravdanost mere

¹ F01680, panel, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi* /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/, 17. jul 2023.

² F01740, specijalizovani tužilac, *Prosecution Submission Pertaining to Periodic Detention Review of Rexhep Selimi* /Izjašnjenje tužilaštva o redovnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/, 25. avgust 2023.

pristupa.³ Konkretno, tužilaštvo iznosi da, s obzirom da je spis predmeta prosleđen panelu, da se suđenje kontinuirano odvija, kao i da su preduzete druge značajne procesne radnje, g. Seljimi je stekao dodatni uvid u informacije o osetljivim svedocima i tezi tužilaštva protiv sebe, što meru pritvora koja mu je određena čini utoliko više nužnom i opravdanom.⁴

III. MERODAVNO PRAVO

5. Pravne odredbe merodavne za odlučivanje o ovom pitanju navode se u članu 41(6), (10) i (12) Zakona i u pravilima 56 i 57 Pravilnika, a detaljno su opisane u ranijim odlukama.⁵ Panel će iste kriterijume primeniti i u ovoj odluci.

IV. DISKUSIJA

6. Preispitivanje mere pritvora vrši se svaka dva meseca tokom trajanja sudskog postupka na osnovu člana 41(10) Zakona, sa svrhom da se utvrdi da li i dalje postoje razlozi za nastavak mere pritvora.⁶ Promena u okolnostima, iako nije od odlučujućeg značaja, uzima se u obzir ako se to pitanje pokrene pred nadležnim panelom ili ako ga panel pokrene *proprio motu*.⁷

³ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 6.

⁴ Izjašnjenje tužilaštva, stav 1.

⁵ V. npr. F00580, sudija za prethodni postupak, *Decision on Remanded Detention Review and Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi* /Odluka po vraćenju odluci o preispitivanju pritvora i po periodičnom preispitivanju pritvora Redžepa Selimija/ (u daljem tekstu: treća odluka o sudskom pritvoru), 26. novembar 2021, poverljivo, stav 20 i drugi tamo citirani izvori. Javna redigovana verzija izdata je 8. decembra 2021, F00580/RED.

⁶ IA022/F00005, panel Apelacionog suda, *Decision on Hashim Thaçi's Appeal Against Decision on Periodic Review of Detention*, /Odluka po žalbi Hašima Tačija na odluku o periodičnom preispitivanju mere pritvora/, 22. avgust 2022, poverljivo, stav 37. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, IA022/F00005/RED.

⁷ IA007/F00005, panel Apelacionog suda, *Decision on Rexhep Selimi's Appeal Against Decision on Review of Detention* /Odluka po žalbi Redžepa Selimija na odluku o preispitivanju mere pritvora/, 1. oktobar 2021, poverljivo, stav 14. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, IA007/F00005/RED.

A. KRITERIJUMI IZ ČLANA 41 ZAKONA

1. Osnovana sumnja

7. Kada je u pitanju minimalni uslov za produženje pritvora, u članu 41(6)(a) stoji da mora postojati osnovana sumnja da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju mere pritvora određene pritvorenom licu.⁸

8. Tužilaštvo tvrdi da je kriterijum iz člana 41(6)(a) i dalje zadovoljen. Po mišljenju tužilaštva, nije došlo ni do kakve promene koja bi uticala na zaključak sudije za prethodni postupak da postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Seljimi izvršio krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća.⁹

9. Panel napominje da je sudija za prethodni postupak utvrdio da postoji dobro utemeljena sumnja, u skladu sa članom 39(2) Zakona, da je g. Seljimi krivično odgovoran za više zločina protiv čovečnosti (progon, zatvaranje, drugi nehumani postupci, mučenje, ubistvo i prisilni nestanci) i ratnih zločina (proizvoljno lišenje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo), kažnjivih na osnovu članova 13, 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.¹⁰ Pored toga, sudija za prethodni postupak je takođe

⁸ V. takođe ECtHR, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, Judgment, 28. novembar 2017, stav 222.

⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stav 7.

¹⁰ F00026, sudija za prethodni postupak, *Decision on the Confirmation of the Indictment Against Hashim Thaçi, Kadri Veseli, Rexhep Selimi and Jakup Krasniqi*, /Odluka o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija/, 26. oktobar 2020, strogo poverljivo i *ex parte*, stav 521(a)(i)-(ii). Poverljiva redigovana verzija zavedena je 19. novembra 2020, F00026/CONF/RED. Javna redigovana verzija zavedena je 30. novembra 2020, F00026/RED. Specijalizovani tužilac je podneo potvrđenu optužnicu u podnesku F00034, specijalizovani tužilac, *Submission of Confirmed Indictment and Related Requests* /Podnesak o podnošenju potvrđene optužnice i povezani zahtevi/, 30. oktobar 2020, poverljivo, sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1, i poverljivim prilogima 2-3; F00045/A03, specijalizovani tužilac, *Further Redacted Indictment*, /Dodatno redigovana optužnica/, 4. novembar 2020; F00134, specijalizovani tužilac, *Lesser Redacted Version of Redacted Indictment*, KSC-BC-2020-06/F00045/A02, 4. novembar 2020, /Manje redigovana verzija redigovane optužnice, KSC-BC-2020-06/F00045/A02, 4. novembar 2020/ 11. decembar 2020, poverljivo. Dodatno ispravljena potvrđena optužnica podneta je 3. septembra 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (F00455/A01), s poverljivom redigovanom verzijom (F00455/CONF/RED/A01) i javnom redigovanom verzijom

utvrdio da postoji dobro utemeljena sumnja kada su u pitanju nove optužbe koje tužilaštvo g. Seljimiju stavlja na teret traženim izmenama optužnice.¹¹ Ti su zaključci doneti na osnovu kriterijuma koji je viši od minimalnog uslova o postojanju osnovane sumnje iz člana 41(6)(a) Zakona.¹²

10. Budući da nema nikakvih novih bitnih okolnosti koje bi uticale na navedene zaključke, panel smatra da i dalje postoji osnovana sumnja da je g. Seljimi izvršio krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća u smislu člana 41(6)(a) i (10) Zakona.

2. Nužnost mere pritvora

11. Što se tiče osnova za produženje mere pritvora, u članu 41(6)(b) Zakona iznose se tri moguća osnova (opasnosti) na temelju kojih se može zaključiti da je mera pritvora nužna: (i) opasnost od bekstva; (ii) opasnost od ometanja postupka; ili (iii) opasnost od izvršenja novih krivičnih dela.¹³ Ti osnovi moraju biti „jasni“,

(F00455/RED/A01). Dana 17. januara 2022, specijalizovani tužilac podneo je poverljivu ispravljenu i manje redigovanu verziju potvrđene optužnice, F00647/A01.

¹¹ F00777, sudija za prethodni postupak, *Decision on the Confirmation of Amendments to the Indictment*, /Odluka o potvrđivanju izmena optužnice/, 22. april 2022, strogo poverljivo i *ex parte*, stav 183. Poverljiva redigovana verzija (F00777/CONF/RED), javna redigovana verzija (F00777/RED) i poverljiva manje redigovana verzija (F00777/CONF/RED2) zavedene su 22. aprila 2022, odnosno 6. maja 2022. i 16. maja 2022. Tražene izmene i dopune navedene su u stavu 11. Tužilaštvo je potom 29. aprila 2022. podnelo potvrđenu izmenjenu optužnicu, strogo poverljivo i *ex parte* (F00789/A01), sa poverljivom redigovanom verzijom (F00789/A02) i javnom redigovanom verzijom (F00789/A05). Dana 30. septembra 2022, tužilaštvo je podnelo potvrđenu dodatno izmenjenu optužnicu (u daljem tekstu: potvrđena optužnica), strogo poverljivo i *ex parte* (F00999/A01), sa poverljivom redigovanom verzijom (F00999/A02) i javnom redigovanom verzijom (F00999/A03), u skladu sa nalogom sudije za prethodni postupak (F00895, sudija za prethodni postupak, *Decision on Motion Alleging Defects in the Form of the Amended Indictment* /Odluka po prigovoru odbrane zbog formalnih nedostataka izmenjene optužnice/, 22. jul 2022, stav 49(e); F00993, sudija za prethodni postupak, *Decision on the Prosecution Request to Amend the Indictment* /Odluka po zahtevu tužilaštva za izmenu optužnice/, 29. septembar 2022, poverljivo, stav 24(b); javna redigovana verzija podneta je istog dana, F00993/RED).

¹² V. npr. F00372, sudija za prethodni postupak, *Decision on Review of Detention of Rexhep Selimi* /Odluka o preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/ (u daljem tekstu: druga odluka o sudskom pritvoru), 25. jun 2021, poverljivo, stav 19. Javna redigovana verzija izdata je 30. juna 2021, F00372/RED.

¹³ V. ECtHR, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, Judgment, 5. jul 2016. (u daljem tekstu: *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]), stav 88; ECtHR, *Zohlandt v. the Netherlands*, br. 69491/16, 9.

u smislu da moraju biti detaljno navedeni uz upućivanje na relevantne informacije ili dokaze.¹⁴ Kada se odlučuje da li postoji neki od osnova iz člana 41(6)(b) Zakona za držanje lica u pritvoru potrebno je utvrditi da je manje nego izvesno, ali više nego tek moguće da će neka od tih opasnosti i nastupiti.¹⁵

(a) Opasnost od bekstva

12. Tužilaštvo tvrdi da je i dalje ispunjen kriterijum za postojanje opasnosti od bekstva g. Seljimija. Konkretno, tužilaštvo navodi da je g. Seljimi: (i) upoznat sa optužbama protiv njega i mogućnošću da mu, u slučaju osuđujuće presude, bude izrečena dugotrajna kazna, i (ii) zahvaljujući tekućem postupku obelodanjivanja, on neprekidno stiče sve veći uvid u dokaze koji mu se stavljaju na teret. Tužilaštvo dodaje da ti zaključci dobijaju na značaju budući da je suđenje u toku i da g. Seljimi ima uvid u usvojene dokaze koji ga terete.¹⁶

13. Panel je razmotrio argumente tužilaštva imajući u vidu sadašnju fazu postupka i ne smatra da nastavak suđenja predstavlja novi relevantan faktor, niti da postoje neki drugi relevantni faktori koje treba razmotriti. Panel stoga ostaje pri svom ranijem zaključku da tužilaštvo nije dokazalo tvrdnju da postoji „dovoljno stvarna mogućnost“ da će optuženi pobeći u slučaju da bude pušten na slobodu.¹⁷

februar 2021, Judgment, stav 50; ECtHR, *Grubnyk v. Ukraine*, br. 58444/15, 17. septembar 2020, Judgment, stav 115; ECtHR, *Korban v. Ukraine*, br. 26744/16, 4. jul 2019, Judgment, stav 155.

¹⁴ U članu 19.1.31 Zakonika o krivičnom postupku Kosova iz 2012, zakon br. 08/L-032 pod izrazom „jasno“ misli se na to da „strana koja iznosi informacije ili dokaze mora detaljno da navede informacije ili dokaze na koje se poziva“. V. takođe IA003/F00005, panel Apelacionog suda, *Decision on Rexhep Selimi's Appeal Against Decision on Interim Release* /Odluka po žalbi Redžepa Seljimija na odluku o privremenom puštanju na slobodu/ (u daljem tekstu: prva odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor), 30. april 2021, poverljivo, stav 43. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, IA003/F00005/RED.

¹⁵ Prva odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stav 40.

¹⁶ Izjašnjenje tužilaštva, stav 9.

¹⁷ V. desetu odluku o sudskom pritvoru, stavovi 13-15; V. takođe prvu odluku po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stav 44.

14. Pored toga, kao što je to prethodno već utvrđeno, dokazi pokazuju da je g. Seljimi saradivao sa nadležnim organima sve vreme prilikom dovođenja u pritvorski objekat i boravka u pritvoru.¹⁸

15. Premda se opasnost od bekstva nikad ne može u potpunosti isključiti, panel zaključuje da produženje mere pritvora određene g. Seljimiju ne bi bilo opravdano u ovom trenutku na osnovu opasnosti od bekstva iz člana 41(6)(b)(i) Zakona.

b) Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

16. Tužilaštvo tvrdi da i dalje postoji opasnost da će g. Seljimi ometati tok postupka. Tužilaštvo iznosi da su i dalje prisutni faktori rizika koje je uočio sudija za prethodni postupak, a čije je postojanje panel potvrdio, kao i da nisu nastale nove okolnosti koje bi opravdale donošenje drugačijeg zaključka, odnosno: (i) nekadašnji i sadašnji uticajni položaji g. Seljimija na Kosovu, uključujući položaj ministra unutrašnjih poslova i činjenicu da je izabran za poslanika u Skupštini Kosova, omogućili bi mu da izvrši uticaj i aktivira svoju mrežu pristalica; (ii) redovna praksa zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka protiv bivših pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), i (iii) činjenica da, kako odmiče postupak, g. Seljimi stiče sve bolji uvid u dokaze koji potvrđuju teške optužbe protiv njega.¹⁹

17. Tužilaštvo takođe iznosi da i dalje postoji opšta praksa zastrašivanja svedoka na Kosovu u vezi sa ovim predmetom što, shodno zaključku panela Apelacionog suda, predstavlja relevantan faktor.²⁰ Prema argumentaciji tužilaštva, tu okolnost dodatno potkrepljuje činjenica da su vlasti Albanije, po nalogu za hapšenje koji je

¹⁸ F01213, panel, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi* /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/ (u daljem tekstu: sedma odluka o sudskom pritvoru), 17. januar 2023, poverljivo, stav 19. Javna redigovana verzija izdata je 18. januara 2023, F01213/RED.

¹⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 10-11.

²⁰ Izjašnjenje tužilaštva, stav 12.

izdao sudija Specijalizovanih veća, uhapsile Dritona Godžaja 31. jula 2023, u vezi sa krivičnim delima protiv pravosuđa koja obuhvataju zastrašivanje i ometanje službenih lica u vršenju službenih dužnosti.²¹

18. Na kraju, tužilaštvo iznosi da je g. Seljimi primio osetljive informacije koje se, između ostalog, odnose na prvih 40 svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove, što povećava rizik da će takve informacije biti obelodanjene javnosti.²²

19. Panel skreće pažnju na kriterijum koji se primenjuje prilikom ocenjivanja opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona, prema kojem nije neophodno navesti neki „konkretan primer“ slučaja kada je g. Seljimi lično zastrašivao ili maltretirao svedoka.

20. Panel je prethodno već utvrdio, a sada ponavlja, da: (i) nekadašnji i sadašnji uticajni položaji g. Seljimija na Kosovu, uključujući položaj ministra unutrašnjih poslova i činjenicu da je izabran za poslanika u Skupštini Kosova, omogućili bi mu da izvrši uticaj i aktivira svoju mrežu pristalica;²³ (ii) postoji redovna praksa

²¹ Izjašnjenje tužilaštva, stav 12.

²² Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 13-14.

²³ F00179, sudija za prethodni postupak, *Decision on Rexhep Selimi's Application for Interim Release /Odluka po zahtevu Redžepa Seljimija za privremeno puštanje na slobodu/* (u daljem tekstu: prva odluka o sudskom pritvoru), 22. januar 2021, poverljivo, stav 37. Javna redigovana verzija izdata je 26. januara 2021, F00179/RED; druga odluka o sudskom pritvoru, stav 40; treća odluka o sudskom pritvoru, stav 33; F00802, sudija za prethodni postupak, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/* (u daljem tekstu: četvrta odluka o sudskom pritvoru), 13. maj 2022, poverljivo, stav 31. Javna redigovana verzija izdata je 24. maja 2022, F00802/RED; F00979, sudija za prethodni postupak, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/* (u daljem tekstu: peta odluka o sudskom pritvoru), 19. septembar 2022, poverljivo, stav 27. Javna redigovana verzija zavedena je 30. septembra 2022, F00979/CONF/RED; F01111, sudija za prethodni postupak, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/* (u daljem tekstu: šesta odluka o sudskom pritvoru), 18. novembar 2022, poverljivo, stav 27. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, F01111/RED; sedma odluka o sudskom pritvoru, stavovi 23-24; F01383, panel, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju /*, 17. mart 2023, poverljivo, stav 20. Javna redigovana verzija izdata je 20. marta 2023, F01383/RED; F01529, panel, *Decision on Periodic Review of Detention of Rexhep Selimi /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju /*, 17. maj 2023, poverljivo. Javna redigovana verzija izdata je 22. maja 2023, F01529/RED, stav 20; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 20.

zastašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka protiv bivših pripadnika OVK,²⁴ i (iii) sudski postupak je u toku i g. Seljimi stiže sve bolji uvid u dokaze koji potvrđuju teške optužbe protiv njega.²⁵

21. Kao što je prethodno rečeno, s obzirom na to da je suđenje u toku, imena i lični podaci jednog broja posebno osetljivih svedoka već se obelodanjuju i tek će se obelodanjivati Seljimijevoj odbrani, što znači da će postati poznati širem krugu lica, uključujući optuženog. Time raste opasnost da će osetljive informacije o svedocima dopreti do javnosti pre nego što dati svedoci daju iskaz. S obzirom na to, puštanje na slobodu optuženog koji raspolaže osetljivim informacijama ne bi doprinelo efikasnoj zaštiti svedoka koji tek treba da daju iskaz.²⁶

22. Shodno tome, panel zaključuje da je i dalje prisutna opasnost, iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona, da će g. Seljimi ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ukoliko bi bio pušten na slobodu.

c) Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

23. Tužilaštvo tvrdi da i dalje postoji opasnost da će g. Seljimi izvršiti nova krivična dela. Konkretno, tužilaštvo iznosi da su faktori razmatrani prilikom ocene toga da li postoji opasnost od ometanja toka postupka, iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona, relevantni i za ocenu toga da li postoji opasnost od izvršenja novih krivičnih dela ukoliko bi g. Seljimi bio pušten na slobodu.²⁷ Prema rečima tužilaštva, ta opasnost je još veća s obzirom na osetljive informacije koje g. Seljimi

²⁴ V. npr. prvu odluku o sudskom pritvoru, stav 42; druga odluka o sudskom pritvoru, stav 41; treća odluka o sudskom pritvoru, stav 34; četvrta odluka o sudskom pritvoru, stav 32; sedma odluka o sudskom pritvoru, stavovi 23-24; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 20.

²⁵ V. npr. četvrtu odluku o sudskom pritvoru, stav 33; peta odluka o sudskom pritvoru, stav 29; šesta odluka o sudskom pritvoru, stav 29; sedma odluka o sudskom pritvoru, stavovi 23-24; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 20.

²⁶ V. npr. sedmu odluku o sudskom pritvoru, stav 24; deseta odluka, stav 21.

²⁷ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 16-17.

prima i činjenicu da je suđenje počelo.²⁸ Tužilaštvo takođe iznosi da su zločini protiv čovečnosti i ratni zločini za koje se g. Seljimi tereti izuzetno teška krivična dela i da se u optužnici navodi da ih je g. Seljimi izvršio kako sam, tako i u saradnji sa drugim licima.²⁹

24. Panel podseća na svoj zaključak iz desete odluke o sudskom pritvoru prema kojem i dalje postoji opasnost da će g. Seljimi izvršiti nova krivična dela.³⁰ Panel smatra da su isti faktori uzeti u obzir prilikom ocenjivanja opasnosti od ometanja sudskog postupka relevantni i za ocenu rizika da će g. Seljimi izvršiti nova krivična dela.³¹ Imajući te faktore u vidu, panel smatra da u periodu od donošenja poslednje odluke o preispitivanju sudskog pritvora nisu nastupile nove okolnosti zbog koji h bi bilo opravdano izvesti drugačiji zaključak po tom pitanju.

25. Panel naglašava činjenicu da je suđenje u ovom predmetu otpočelo, da se g. Seljimiju obelodanjuje identitet osetljivih svedoka i da je neophodno preduprediti svaku opasnost od izvršenja novih krivičnih dela.

26. Panel smatra da, kada se svi faktori sagledaju zajedno, i dalje postoji opasnost da će g. Seljimi izvršiti nova krivična dela, u smislu člana 41(6)(b)(iii) Zakona.

3. Zaključak

27. Panel zaključuje da mu u ovom trenutku i dalje nije predočeno dovoljno informacija za zaključak da bi g. Seljimi mogao da se dâ u bekstvo. Međutim, panel se na osnovu relevantnih kriterijuma uverio da postoji opasnost da će g. Seljimi ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili da će izvršiti nova krivična dela nad licima koja se smatraju protivnicima OVK, između ostalih, i nad svedocima koji su dali ili bi mogli da daju iskaz u predmetu i/ili tek treba da

²⁸ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 19-20.

²⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stav 18.

³⁰ Deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 24.

³¹ V. gore stavove 20-21; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 24.

svedoče pred Specijalizovanim većima. Panel će u daljem tekstu razmotriti da li navedene opasnosti mogu adekvatno da se umanje bilo kakvim uslovima za puštanje g. Seljimija na slobodu.

B. DRUGE MERE UMESTO MERE PRITVORA

28. Tužilaštvo tvrdi da se nikakvim alternativnim merama ne mogu efikasno umanjiti opasnosti iz člana 41(6)(b) vezane za g. Seljimija. Tužilaštvo podseća na raniji zaključak panela da se opasnost od ometanja sudskog postupka i opasnost od izvršenja novih krivičnih dela mogu efikasno kontrolisati samo u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.³² Tužilaštvo dodaje da od donošenja desete odluke o sudskom pritvoru nije došlo ni do kakvih promena koje bi opravdale drugačiju ocenu.³³

29. Kada odlučuje o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru, panel mora da uzme u obzir alternativne mere za otklanjanje opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona.³⁴ U članu 41(12) Zakona predviđen je niz mera koje se mogu razmotriti kako bi se obezbedilo prisustvo optuženog na suđenju, sprečilo ponovno izvršenje krivičnih dela i omogućilo uspešno vođenje postupka. S tim u vezi, panel podseća da se pritvor produžava samo ako nema alternativnih, objektivno raspoloživih blažih mera kojima se dovoljno mogu umanjiti rizici iz

³² Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 21-24.

³³ Izjašnjenje tužilaštva, stav 25.

³⁴ U pogledu obaveze da se uzmu u obzir „alternativne mere“, v. KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Judgment on the Referral of the Rules of Procedure and Evidence Adopted by Plenary on 17 March 2017 to the Specialist Chamber of the Constitutional Court Pursuant to Article 19(5) of Law no. 05/L-053 on Specialist Chambers and Specialist Prosecutor's Office* /Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05-L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanog tužilaštvu/ (u daljem tekstu: odluka o oceni ustavnosti od 26. aprila 2017), 26. april 2017, stav 114. V. takođe ECtHR, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], stav 87 *in fine*; ECtHR, *Idalov v. Russia* [GC], stav 140 *in fine*.

člana 41(6)(b) Zakona.³⁵ Panel stoga mora da razmotri sve objektivno raspoložive alternativne mere koje se mogu odrediti, a ne samo one koje predlože Seljimijeva odbrana ili tužilaštvo.³⁶

30. Kad je reč o opasnosti od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima i izvršenja novih krivičnih dela, panel zaključuje da se nikakvim prethodno predloženim uslovima niti dodatnim merama iz člana 41(12) koje bi panel odredio *proprio motu* ne mogu u ovoj fazi postupka u dovoljnoj meri umanjiti postojeće opasnosti.³⁷ Panel takođe zaključuje da se merama koje se primenjuju u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, uzetim u celini, strogo ograničava mogućnost zloupotrebe nenadziranih poseta ili komunikacije sa članovima porodice i odobrenim posetiocima, a u cilju da se opasnost od ometanja postupka i od izvršenja novih krivičnih dela svede na minimum.³⁸ Osim toga, te mere obezbeđuju kontrolisanu sredinu u kojoj je lakše otkriti, odnosno sprečiti eventualnu povredu tajnosti.³⁹

31. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da se samo putem nadzora komunikacija u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća mogu ograničiti komunikacije g. Seljimija na način kojim će se u dovoljnoj meri umanjiti opasnost od

³⁵ Odluka o oceni ustavnosti od 26. aprila, stav 114; KSC-CC-PR-2020-09, F00006, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Judgment on the Referral of Amendments to the Rules of Procedure and Evidence Adopted by the Plenary on 29 and 30 April 2020* /Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti izmena i dopuna Pravilnika o postupku i dokazima usvojenih na plenarnoj sednici 29. i 30. aprila 2022/, 22. maj 2020, stav 70. V. takođe ECtHR, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], stav 87 *in fine*; ECtHR, *Idalov v. Russia* [GC], stav 140 *in fine*.

³⁶ Prva odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stav 86.

³⁷ V. npr. treću odluku o sudskom pritvoru, stav 72; IA015/F00005, panel Apelacionog suda, *Decision on Rexhep Selimi's Appeal Against Decision on Remanded Detention Review and Periodic Review of Detention* /Odluka po žalbi Redžepa Seljimija na odluku po vraćenju odluci o preispitivanju mere pritvora i o periodičnom preispitivanju mere pritvora/ (u daljem tekstu: treća odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor), 25. mart 2022, poverljivo, stavovi 33-44, 48-52, 61. Javna redigovana verzija izdata je istog dana, IA015/F00005/RED; četvrta odluka o sudskom pritvoru, stav 59; sedma odluka o sudskom pritvoru, stav 39; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 30.

³⁸ V. npr. treću odluku o sudskom pritvoru, stav 72; treća odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stavovi 33-44, 48-52, 61; četvrta odluka o sudskom pritvoru, stav 59; sedma odluka o sudskom pritvoru, stav 38; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 30.

³⁹ V. npr. treću odluku o sudskom pritvoru, stav 61; treća odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stav 42.; četvrta odluka o sudskom pritvoru, stav 59; sedma odluka o sudskom pritvoru, stav 38; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 30.

ometanja postupka i od izvršenja novih krivičnih dela.⁴⁰ U datim okolnostima, panel zaključuje da ne postoje druge mere, osim mere pritvora određene g. Seljimiju, kojima bi adekvatno mogle da se otklone opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona.

C. OPRAVDANOST MERE PRITVORA

32. Tužilaštvo tvrdi da, kada se svi faktori uzmu u obzir, mera pritvora određena g. Seljimiju i dalje je srazmerna.⁴¹ U tom smislu, tužilaštvo se poziva na ranije zaključke panela u vezi sa sledećim tačkama: (i) g. Seljimi se tereti u deset tačaka optužnice za teška krivična dela po međunarodnom pravu u kojima se navodi da je odigrao bitnu ulogu u pripremi tih dela; (ii) u slučaju izricanja osude, moguće je da će dobiti dugogodišnju kaznu zatvora; (iii) sudski postupak je složen; (iv) opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona ne mogu se na odgovarajući način umanjiti osim primenom mere pritvora; (v) postoji praksa zastrašivanja svedoka, i (vi) suđenje je u toku.⁴²

33. Panel podseća da opravdanost produženja mere pritvora optuženog mora da se ocenjuje na osnovu činjeničnog stanja u datom predmetu i osobenosti kojima se predmet odlikuje u trenutku kada se vrši ocenjivanje.⁴³ Po mišljenju panela, ovaj predmet se odlikuje sledećim osobenostima: (i) g. Seljimi je u deset tačaka optužen za teška krivična dela po međunarodnom pravu, u kojima odigrao bitnu ulogu;⁴⁴ (ii) u slučaju izricanja osuđujuće presude, moguće je da će g. Seljimi dobiti dugogodišnju kaznu; (iii) predloženim uslovima, kao ni bilo kojim drugim uslovima ne mogu se umanjiti opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii);⁴⁵ (iv) predmet protiv g. Seljimija je

⁴⁰ V. npr. treću odluku o sudskom pritvoru, stav 61; treća odluka po Seljimijevoj žalbi na pritvor, stav 42.; četvrta odluka o sudskom pritvoru, stav 59; sedma odluka o sudskom pritvoru, stav 38; deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 31.

⁴¹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 26, 29.

⁴² Izjašnjenje tužilaštva, stav 27.

⁴³ Sedma odluka o sudskom pritvoru, stav 42 (i drugi tamo citirani izvori).

⁴⁴ Potvrđena optužnica, stavovi 7-9, 32, 39-40, 44-47, 49, 52, 55-57, 176-177.

⁴⁵ V. gore, stav 31.

složen;⁴⁶ (v) kao što je već rečeno, postoji praksa zastrašivanja svedoka, i (vi) suđenje je u toku.

34. S obzirom na navedene okolnosti, i činjenicu da i dalje postoje opasnost od ometanja postupka i opasnost od vršenja novih krivičnih dela, kao i da se te opasnosti ne mogu u dovoljnoj meri umanjiti primenom objektivno mogućih alternativnih mera, panel zaključuje da je produženje mere pritvora određene g. Seljimiju za još dva meseca nužno i opravdano u konkretnim okolnostima ovog predmeta.

35. Panel, međutim, napominje da je g. Seljimi već znatno vreme proveo u pritvoru i da će suđenje u ovom predmetu verovatno dugo trajati. Zbog toga, kao što je panel već istakao, i panel i sve strane u postupku treba naročito da imaju na umu potrebu da se suđenje odvija što ekspeditivnije. Panel će u svim fazama postupka nastaviti da prati da li je produženje mere pritvora nužno i opravdano.

VI. DISPOZITIV

36. Iz navedenih razloga, panel:

- a) **NALAŽE** produženje mere pritvora određene g. Seljimiju, i
- b) **NALAŽE** tužilaštvu da dostavi izjašnjenje o sledećem preispitivanju mere pritvora određene g. Seljimiju najkasnije u **sredu, 25. oktobra 2023. (u 16.00 časova)**, a svoja naredna pismena izjašnjenja u skladu sa vremenskim rokovima utvrđenim u pravilu 76 Pravilnika.

_____/potpis na originalu/____

Čarls L. Smit III,
predsedavajući sudija

⁴⁶ Treća odluka o sudskom pritvoru, stav 79 (i drugi tamo citirani izvori); deseta odluka o sudskom pritvoru, stav 33.

Petak, 15. septembar 2023.

U Hagu, Holandija